

Sygnatura akt: V GC 2313/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 14 października 2019r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu, V Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Górna-Szuława

Protokolant: sekr. sąd. Anna Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2019r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa: Fundusz Kapitałowy (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W.

przeciwko: Towarzystwu (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) z siedzibą w W. na rzecz powoda Funduszu Kapitałowego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W. kwotę 3.740,00 zł (trzy tysiące siedemset czterdzieści złotych 00/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 13 lipca 2017r. do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie,
3. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) z siedzibą w W. na rzecz powoda Funduszu Kapitałowego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W. kwotę 945,08 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

sędzia Katarzyna Górna-Szuława

Sygn. akt V GC 2313/17

UZASADNIENIE

W dniu 16 października 2017 r. (data wpływu) powód Fundusz Kapitałowy (...) S.A. z siedzibą we W. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wystąpił do Sądu Rejonowego w Kaliszu V Wydziału Gospodarczego przeciwko Towarzystwu (...) z siedzibą w W. z pozwem o zapłatę kwoty 3.956,15 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 12 lipca 2017 r. do dnia zapłaty oraz obciążenie pozwanego kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych i opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

W uzasadnieniu swojego żądania powód wskazał, iż w dniu 19 maja 2017 r. w wyniku kolizji drogowej doszło do uszkodzenia należącego do M. P. samochodu osobowego marki M. (...) klasa ML nr rej. (...). Sprawca szkody w dniu zdarzenia posiadał polisę odpowiedzialności cywilnej zawartą ze stroną pozwaną. Ubezpieczyciel uznał, co do zasady, swoją odpowiedzialność za powstałą szkodę i wypłacił bezsporną część odszkodowania. Powód podniósł, że poszkodowany w dniu 20 maja 2017 r. zawarł z K. S. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w N., umowę najmu pojazdu zastępczego na czas naprawy uszkodzonego samochodu. Samochód został wydany poszkodowanemu w dniu 20 maja 2017 r. i zwrócony przez niego dnia 16 czerwca 2017 r. Stawka dobową wynajmu wyniosła 178,00 zł brutto. Powód wskazał, że K. S. wystawił poszkodowanemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 4.806,15 zł brutto tytułem wynagrodzenia za wynajem pojazdu zastępczego. Podniósł, że w dniu 20 maja 2017 r. poszkodowany zawarł z K. S. umowę cesji wierzytelności, na podstawie której przelał na niego wierzytelność przysługującą mu z

tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Nabywca zgłosił pozwanemu szkodę i wezwał go do zapłaty kwoty wynikającej z wystawionej faktury. Pismami z dnia 11 i 12 lipca 2017 r. pozwany uznał swoją odpowiedzialność co do zasady i przyznał K. S. odszkodowanie w wysokości 850,00 zł brutto. Powód podniósł, że dnia 22 września 2017 r. nabył od K. S. m.in. wierzytelność obejmującą odszkodowanie za szkodę wyrządzoną M. P., a wynikającą z najmu pojazdu zastępczego, objętą fakturą VAT nr (...). Wskazał, że pismem z dnia 26 września 2017 r. wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 3.956,15 zł z tytułu zwrotu reszty kosztów najmu pojazdu zastępczego wynajętego przez poszkodowanego M. P.. Powód podniósł, że domaga się również odsetek ustawowych za opóźnienie od dochodzonej kwoty odszkodowania od dnia następnego po wydaniu przez pozwanego ubezpieczyciela decyzji o częściowej wypłacie odszkodowania.

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 listopada 2017 r. (data wpływu) pozwany reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o oddalenie powództwa w całości i obciążenie powoda kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych i opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego przyznał i wypłacił powodowi odszkodowanie z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego w wysokości 850,00 zł brutto. Za uzasadniony uznał okres 5 dni, przy przyjęciu dobowej stawki w kwocie 170,00 zł brutto. Podniósł, że pomimo informacji przekazanych poszkodowanemu w dniu zgłoszenia szkody oraz w piśmie z dnia 22 maja 2017 r. dotyczących zasad bezgotówkowego najmu pojazdu zastępczego w wypożyczalni z nim współpracującej oraz wysokości, do jakiej nastąpi zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego w przypadku skorzystania z usług innej wypożyczalni, poszkodowany wynajął samochód u innego przedsiębiorcy, za wyższą stawkę dobową. Pozwany zakwestionował również roszczenie odsetkowe wskazując, że w ewentualna zwłokę popadnie dopiero po upływie 14 dni od daty wyjaśnienia okoliczności koniecznych do ustalenia wysokości odszkodowania.

W piśmie procesowym z dnia 11 grudnia 2017 r. (data wpływu) powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód Fundusz Kapitałowy (...) S.A. z siedzibą we W. jest wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...). Pozwany Towarzystwo (...) z siedzibą w W. jest wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...).

Okoliczności bezsporne.

W dniu 09 maja 2017 r. w K. na parkingu doszło do uszkodzenia samochodu osobowego marki M. (...) klasy ML nr rej. (...). Pojazd stanowił własność M. P.. Sprawca szkody w dniu zdarzenia posiadał polisę odpowiedzialności cywilnej zawartą ze stroną pozwaną.

Okoliczności bezsporne, a nadto zgłoszenie szkody w aktach szkodowych ubezpieczyciela k. 104-106.

Na skutek kolizji samochód poszkodowanego miał uszkodzony błotnik tylny lewy, koło tylne lewe, lampę zespoloną tylną lewą i zderzak tylny. Samochód sprawcy zdarzenia stoczył się i uderzył w bok pojazdu poszkodowanego. Po zdarzeniu samochód M. P. nie nadawał się do jazdy.

Dowód: zgłoszenie szkody w aktach szkodowych ubezpieczyciela k. 104-106, zeznania świadka M. P. k. 55-56, e-protokół z dnia 12.03.2018r. 00:01:36-00:19:20.

Poszkodowany zgłosił szkodę telefonicznie. W trakcie przyjmowania zgłoszenia konsultant pozwanego poinformował go o możliwości bezgotówkowego wynajmu pojazdu zastępczego we współpracującej z nim wypożyczalni. W chwili zgłoszenia szkody poszkodowany nie wynajął jeszcze pojazdu zastępczego. W toku postępowania likwidacyjnego przychodziła do niego korespondencja mailowa od ubezpieczyciela.

Dowód: zeznania świadka M. P. k. 55-56, e-protokół z dnia 12.03.2018r. 00:01:36-00:19:20.

W oświadczeniu sprawcy szkody, zgłoszeniu szkody, zleceniu oględzin uszkodzonego pojazdu, protokole szkody w pojeździe, dokumentacji fotograficznej wykonanej podczas oględzin przez rzeczoznawcę pozwanego oraz kosztorysie naprawy z dnia 19 maja 2017 r. znajdujących się w aktach szkodowych ubezpieczyciela wskazano, iż lampa tylna lewa w samochodzie uległa uszkodzeniu.

Dowód: dokumenty w aktach szkodowych ubezpieczyciela: kosztorys naprawy k. 30v-32, 50v-52, protokół szkody w pojeździe k. 58v, dokumentacja fotograficzna k. 62-100, oświadczenie sprawcy szkody k. 66, zgłoszenie szkody k. 104-106, zlecenie oględzin k. 101, 102v.

W dniu 20 maja 2017 r. zawarł z K. S. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w K. umowę najmu pojazdu zastępczego na czas naprawy uszkodzonego samochodu marki V. (...) nr rej. (...). Strony ustaliły dobową stawkę najmu samochodu na kwotę 178,00 zł brutto. Umowa została zawarta na okres od dnia 20 maja 2017 r. do dnia wskazanego przez towarzystwo ubezpieczeniowe sprawcy.

Dowód: umowa najmu samochodu k. 11, 46, 48-49.

O wypożyczalni poszkodowany dowiedział się od kolegi. Przed podpisaniem umowy najmu pojazdu zastępczego zapoznał się z jej treścią. Nie musiał wpłacać kaucji. Nie było również limitu kilometrów.

Dowód: zeznania świadka M. P. k. 55-56, e-protokół z dnia 12.03.2018r. 00:01:36-00:19:20.

Z wynajętego pojazdu korzystał poszkodowany. Dojeżdżał nim do pracy i w czynnościach życia codziennego.

Dowód: oświadczenie poszkodowanego k. 13.

Poszkodowany nie jest płatnikiem podatku VAT.

Dowód: oświadczenie w aktach szkodowych k. 48v.

Poszkodowany korzystał z wynajętego samochodu w okresie od dnia 20 maja 2017 r. do dnia 16 czerwca 2017 r., tj. przez 27 dni. Stawka dobową wynajmu wynosiła 178,01 zł brutto. Łączny koszt najmu wyniósł 4.806,15 zł brutto. W dniu 27 czerwca 2017 r. K. S. wystawił poszkodowanemu M. P. fakturę VAT nr (...) dokumentującą okres najmu i ustaloną przez strony stawkę.

Dowód: faktura VAT k. 12, 47.

W dniu 20 maja 2017 r. K. S. nabył od poszkodowanego wierzytelność obejmującą odszkodowanie za szkodę wynikającą z najmu pojazdu zastępczego powstałą na skutek zdarzenia z dnia 19 maja 2017 r.

Dowód: umowa cesji wierzytelności k. 14.

Na podstawie decyzji z dnia 11 lipca 2017 r. i 12 lipca 2017 r. pozwany ubezpieczyciel przyznał i wypłacił K. S. odszkodowanie w wysokości 850,00 zł brutto z tytułu najmu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego M. P.. Uznał za uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego w wymiarze 5 dni i zweryfikował dobową stawkę najmu z kwoty 178,00 zł brutto do kwoty 170,00 zł brutto.

Dowód: decyzja k. 15, 16.

Decyzją z dnia 16 czerwca 2017 r. pozwany przyznał poszkodowanemu odszkodowanie za uszkodzony pojazd w wysokości 2.599,16 zł brutto. Wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 19 czerwca 2017 r. Poszkodowany został pouczony o zasadach reklamacji decyzji.

Dowód: dokumenty w aktach szkodowych: pismo k. 28, potwierdzenie przelewu k. 28v, decyzja k. 29.

W dniu 22 września 2017 r. K. S. na podstawie umowy nr (...) przelał na powoda m.in. wierzytelność obejmującą odszkodowanie za szkodę wyrządzoną M. P., a wynikającą z najmu pojazdu zastępczego, objętą fakturą VAT nr (...). Umowa została podpisana przez osoby do tego upoważnione, tj. K. S. i prezesa powodowej spółki (...).

Dowód: umowa cesji k. 17, 50-51, zestawienie nr 1 k. 18.

Pismem z dnia 26 września 2017 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 3.956,15 zł z tytułu zwrotu reszty kosztów wynajmu pojazdu zastępczego, tj. samochodu osobowego marki V. (...) nr rej. (...) w terminie do dnia 03 października 2017 r. Wezwanie zostało nadane na adres pozwanego ubezpieczyciela w urzędzie pocztowym tego samego dnia.

Dowód: wezwanie do zapłaty k. 19. wyciąg z pocztowej książki nadawczej k. 20.

W przypadku uznania, że uszkodzony samochód nadawał się do eksploatacji uzasadniony czas wypożyczenia pojazdu zastępczego wynosi 5 dni. Natomiast przy przyjęciu, że nie nadawał się do dalszej jazdy 34 dni.

Dowód: opinia biegłego sądowego z dziedziny techniki samochodowej i ruchu drogowego k. 63-75, opinia uzupełniająca k. 99-100.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów: dokumentów przedłożonych do akt przez strony, dokumentów zgromadzonych w aktach szkody oraz zeznań świadka M. P..

Sąd uznał za wiarygodne dokumenty, z których dowód przeprowadzono w toku postępowania. Ich autentyczność oraz prawdziwość stwierdzonych w nich faktów nie budziła jego wątpliwości, nie zostały one również zakwestionowane przez strony procesu.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka M. P., gdyż były one spontaniczne, spójne, logiczne. Zeznania te nie były kwestionowane przez strony procesu (art. 210§2 kpc i art. 230 kpc). Dlatego Sąd uznał za prawdziwe jego twierdzenia, że wskutek zdarzenia z dnia 19 maja 2017 r. w jego samochodzie została również uszkodzona tylna lampa. Okoliczność ta znajduje potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych przez ubezpieczyciela w katach szkody: oświadczeniu sprawcy szkody, zgłoszeniu szkody, zleceniu oględzin uszkodzonego pojazdu, protokole szkody w pojeździe, dokumentacji fotograficznej wykonanej podczas oględzin przez rzeczoznawcę pozwanego oraz kosztorysie naprawy z dnia 19 maja 2017 r.

Opinia biegłego ma na celu ułatwienie Sądowi należytej oceny zebranego materiału wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Sama opinia nie może być źródłem materiału faktycznego sprawy ani stanowić podstawy ustalenia okoliczności będących przedmiotem oceny biegłych. Opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233§1 kpc, lecz co odróżnia ją pod tym względem, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych

w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (postanowienie SN

z dnia 07 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001/4/64). Specyfika oceny tego dowodu wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia i wiedzy powszechnej.

Po doręczeniu odpisu opinii pełnomocnik pozwanego zakwestionował wystąpienie uszkodzenia lampy tylnej lewej. Wskazał, że zdjęcie na str. 7 opinii jest zdjęciem wykonanym zaraz po zdarzeniu przez jednego z uczestników i widoczne na nim uszkodzenia pojazdu poszkodowanego są znacznie mniejsze, niż podczas oględzin. Wskazuje to jednoznacznie, że samochód po szkodzie mógł być użytkowany. Podkreślił, że wysokość odszkodowania przyznanego poszkodowanemu została ustalona w oparciu o kosztorys, który nie uwzględniał wymiany lampy.

W opinii uzupełniającej biegły wskazał, że na możliwość eksploatacji uszkodzonego samochodu miał wpływ stan lampy tylnej lewej oraz innych elementów samochodu. Materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy nie dał możliwości jednoznacznego ustalenia, który wariant opinii był uzasadniony.

Po doręczeniu odpisu opinii uzupełniającej pełnomocnik powoda zakwestionował w zakresie przyjęcia, że samochód po szkodzie nadawał się do dalszej jazdy. Nie wniósł jednak o sporządzenie opinii uzupełniającej ani wezwanie biegłego na rozprawę w celu złożenia ustnych wyjaśnień do pisemnej opinii sporządzonej w sprawie.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd pominął cenniki wynajmu samochodów zastępczych przedłożonych przez stronę powodową, albowiem nie wskazała ona, na jaką okoliczność dowód z nich miał być przeprowadzony.

Sąd zważył, co następuje:

Pozostaje poza sporem, że w dniu 09 maja 2017 r. w K. na parkingu doszło do uszkodzenia samochodu osobowego marki M. (...) klasy ML nr rej. (...) stanowiącego własność M. P.. Jest nadto bezsporne, iż strona pozwana była ubezpieczycielem sprawcy kolizji w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz że uznała odpowiedzialność za powstałą szkodę co do zasady. Na etapie postępowania likwidacyjnego pozwany uznał za zasadny okres najmu pojazdu zastępczego w wymiarze 5 dni oraz zweryfikował wysokość dobowej stawki czynszu za ten wynajem z 178,00 zł brutto do kwoty 170,00 zł brutto.

Niekwestionowane również było, iż w dniu 20 maja 2017 r. K. S. zawarł z poszkodowanym umowę cesji wierzytelności, na podstawie której nabył od niego wierzytelność obejmującą odszkodowanie za szkodę wynikającą z najmu pojazdu zastępczego objętą fakturą VAT nr (...) z dnia 27 czerwca 2017 r. na kwotę 4.806,15 zł brutto, a na mocy umowy z dnia 22 września 2017 r. przelał ją na powoda.

Tym samym powód wstąpił w prawa dotychczasowego wierzyciela, tj. przysługującego wobec strony pozwanej z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego, a niewypłaconego jeszcze w tym zakresie odszkodowania, na podstawie art. 509§1 i 2 kc. Powód może zatem skutecznie realizować uprawnienia poprzedniego wierzyciela również w zakresie dochodzenia należności na drodze sądowej, czego strona pozwana nie kwestionowała.

Sporny pozostaje zaś uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego oraz wysokość dobowej stawki czynszu za ten wynajem.

Stosownie do treści art. 822§1 kc przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba na rzecz której zawarta została umowa ubezpieczenia. Powyższy przepis stanowi podstawę odpowiedzialności strony pozwanej za skutki kolizji, w której uczestniczył pojazd poszkodowanego.

Warunki odpowiedzialności pozwanej jako zakładu ubezpieczeń za szkodę spowodowaną przez ubezpieczonego przez niego posiadacza pojazdu mechanicznego określa ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 392 z późn. zm.). W myśl art. 34 cytowanej wyżej ustawy, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym (art. 36 w/w ustawy). Przy czym jeżeli doszło do zderzenia się dwóch pojazdów mechanicznych, to podstawę odpowiedzialności stanowi art. 415 kc, bowiem jak to wynika z art. 436§2 kc obowiązek naprawienia szkody związany jest z winą sprawcy.

Zgodnie z treścią przepisu art. 361 kc statuującego zasadę pełnego odszkodowania

w granicach odpowiedzialności odszkodowawczej za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, naprawienie szkody obejmuje wszelkie poniesione straty (utracone korzyści pozostają poza sferą zainteresowania w niniejszym sporze). Najogólniej rzecz ujmując szkodą jest powstała wbrew woli poszkodowanego różnica pomiędzy obecnym jego stanem majątkowym, a tym stanem, jaki zaistniałby, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Jest nią zatem utrata lub zmniejszenie aktywów, bądź powstanie lub zwiększenie pasywów osoby poszkodowanej.

Jak podkreśla się w orzecznictwie, utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia czy uszkodzenia stanowi szkodę majątkową. Odszkodowanie, jakie zobowiązany jest w takiej sytuacji wypłacić zakład ubezpieczeń, obejmuje wszelkie celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione w celu przywrócenia stanu poprzedniego rzeczy. Niemożność korzystania z rzeczy, np. z samochodu, który został uszkodzony i wymaga naprawy, jest normalnym następstwem szkody, o której mowa w art. 361§1 kc, powodującym obowiązek wypłaty odszkodowania, w szczególności gdy zastąpienie rzeczy uszkodzonej w okresie jej naprawy wymagało wydatków. Co do możliwości zaliczenia kosztów najmu pojazdu zastępczego do normalnych następstw uszkodzenia samochodu Sąd Najwyższy wypowiedział się w wyroku z dnia 08 września 2004 r. (IV CK 672/03, Lex nr 146324), w którym wskazał m.in., że postulat pełnego odszkodowania przemawia za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek zniszczenia. W przypadku wystąpienia wymienionych przesłanek, naprawienie szkody przez podmiot do tego zobowiązany, powinno polegać na przywróceniu w majątku poszkodowanego stanu rzeczy naruszonego zdarzeniem wyrządzającym szkodę, nie może przewyższać jednak wysokości faktycznie poniesionej szkody. Postulat pełnego odszkodowania przemawia za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek zniszczenia albo uszkodzenia. Zaś odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego w okresie niezbędnym do przywrócenia uszkodzonego pojazdu do stanu sprzed kolizji.

Z treści art. 361§1 i 2 kc wynika zasada pełnego odszkodowania w granicach adekwatnego związku przyczynowego. Zobowiązany do naprawienia szkody ponosi więc odpowiedzialność za wszystkie normalne następstwa zdarzenia, pozostające z tym zdarzeniem w adekwatnym związku przyczynowym. Niewątpliwie normalnym następstwem w rozumieniu art. 361§1 kc jest niemożność korzystania z samochodu przez poszkodowanego, w sytuacji jego uszkodzenia lub zniszczenia. Jeżeli więc poszkodowany poniósł w związku z tym koszty, które były konieczne, na wynajem pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu.

Skoro skutkiem wypadku komunikacyjnego z udziałem poszkodowanego jest uszkodzenie pojazdu mechanicznego uniemożliwiające poszkodowanemu korzystanie z niego, uszczerbkiem w jego majątku są koszty najmu pojazdu zastępczego. Przy czym w praktyce sądowej przyjmuje się, że ponoszenie kosztów najmu pojazdu zastępczego pozostaje w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym (por. wyrok SN z dnia 02 lipca 2004 r., II CK 412/03, oraz wyrok SN z dnia 05 listopada 2004 r., II CK 494/03).

Stosownie do przepisu art. 354§2 kc wierzyciel powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. Ponadto, zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, w razie zaistnienia zdarzenia objętego ubezpieczeniem obowiązkowym, osoba uczestnicząca w nim jest obowiązana między innymi do zapobieżenia, w miarę możliwości, zwiększeniu się szkody.

Poszkodowany zatem, jako wierzyciel był, w świetle powołanych powyżej przepisów, zobowiązany dążyć do minimalizacji rozmiarów szkody oraz do współdziałania przy wykonaniu zobowiązania w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu, zasadom współżycia społecznego oraz ustalonym zwyczajom.

Na rozprawie w dniu 12 marca 2018 r. poszkodowany zeznał, iż podczas zgłoszenia szkody pozwany zaproponował mu bezgotówkowe zorganizowanie najmu pojazdu zastępczego na czas naprawy uszkodzonego samochodu, z czego on nie skorzystał. Zeznał również, że nie pamięta, czy został poinformowany o wysokości dobowej stawki najmu akceptowanej przez pozwanego na wypadek skorzystania z wybranej przez siebie wypożyczalni, jednakże nie zakwestionował tej okoliczności. Dlatego też Sąd uznał, iż poszkodowany został poinformowany o dobowej stawce najmu pojazdu zastępczego stosowanej przez pozwanego.

Zasadnie więc pozwany, jako dłużnik, w ramach właściwego wykonania zobowiązania wskazywał na możliwość skorzystania przez poszkodowanego ze złożonej przez niego oferty wynajmu pojazdu zastępczego, po niższej stawce dniowej.

Pozwany wykazał tym samym, że to zastosowana przez niego stawka wynajmu pojazdu zastępczego powinna mieć zastosowanie, tym bardziej w sytuacji, gdy poszkodowany nie podjął żadnej aktywności, aby obnażyć nieatrakcyjność oferty. Oferta w znaczeniu art. 66§1 kc ma bowiem wyłączenie wyrażać czytelną wolę kontrahenta co do zawarcia umowy określonej treści, albo doprowadzenia do zawarcia umowy określonej treści (w przypadku pośrednictwa). Propozycja ubezpieczyciela wynajmu pojazdu zastępczego złożona poszkodowanemu podczas zgłaszania szkody dyspozycję tę wypełniała, gdyż wskazywała na najważniejszy element umowy w postaci stawki dziennej wynajmu pojazdu w klasie odpowiadającej uszkodzonemu wskutek kolizji samochodowi. Niewątpliwie okoliczność ta ma istotne znaczenie dla oceny zasadności zakresu dochodzonego przez powoda odszkodowania, szczególnie w sytuacji gdy, poszkodowany nie podjął żadnych działań w celu ujawnienia pozorności oferty złożonej przez stronę pozwaną.

W konsekwencji przedstawienia przedmiotowej oferty doszło do przeniesienia ciężaru dowodu na powoda, jako wierzyciela, w zakresie wykazania, iż w realiach rozpoznawanej sprawy zastosowana przez wynajmującą stawka pomimo, iż wyższa od zaproponowanej przez pozwanego ubezpieczyciela, powinna znaleźć zastosowanie. W tym wypadku działanie powoda (poszkodowanego) miało polegać na aktywności polegającej na obowiązkach bardziej ścisłego współdziałania z dłużnikiem, a tym samym obowiązkach odniesienia się do złożonej oferty. Tymczasem powód nie wykazał, że poczynione zostało jakiekolwiek rozeznanie, co do propozycji pozwanego.

W tym wypadku zaniechania powoda w kwestii udowodnienia, że oferta pozwanego nie zaspokajała uzasadnionego interesu poszkodowanego jako wierzyciela spowodowało, że strona powodowa powinna liczyć się z negatywnymi konsekwencjami zaniechania współpracy z pozwanym, o której mowa w art. 354 kc (por. wyrok SO w Łodzi z dnia 28 listopada 2016 r., sygn. akt XIII Ga 603/16).

Na podkreślenie zasługuje okoliczność, iż wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione (por. uchwała SN z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17). W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że nie mogą być uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, które nie są konieczne do wyeliminowania negatywnego następstwa majątkowego w postaci utraty możliwości korzystania z uszkodzonego (zniszczonego) pojazdu, gdy następstwo to może być wyeliminowane – bez uszczerbku dla godnych ochrony interesów poszkodowanego – w inny, mniej uciążliwy dla dłużnika sposób. Jeżeli zatem ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu – we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów – skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te – w zakresie nadwyżki – będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za „celowe i ekonomicznie uzasadnione”. W tym kontekście istotne znaczenie

ma nie tylko równorzędność samego pojazdu, ale także dodatkowych warunków umowy, takich jak np. czas i miejsce udostępnienia oraz zwrotu pojazdu zastępczego czy też obowiązek wpłaty kaucji. Jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazdy) czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Odstępstwa od tej reguły nie uzasadniają drobne niedogodności o charakterze niemajątkowym, które mogą wiązać się np. z koniecznością nieznacznie dłuższego oczekiwania na podstawienie pojazdu zastępczego proponowanego przez ubezpieczyciela. Z uwagi na ciężący na ubezpieczycielu obowiązek szczególnej, podwyższonej staranności nie można też przypisać decydującego znaczenia czynnikowi w postaci szczególnego zaufania, jakie poszkodowany ma do kontrahenta, z którego usług chciałby skorzystać. Poniesienia wyższych kosztów nie uzasadnia również sama przez się prostota skorzystania z oferty najmu złożonej przez przedsiębiorcę prowadzącego warsztat naprawczy, w którym uszkodzony pojazd ma być naprawiany. Konieczność dodatkowego kontaktu z ubezpieczycielem – w praktyce zwykle telefonicznego – nie może być uznana za niedogodność, która uzasadnia poniesienie wyższych kosztów najmu. Co więcej, należy uznać, że w ramach ciężącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu). Nie ma to nic wspólnego z koniecznością poszukiwania przez poszkodowanego najtańszej oferty rynkowej najmu, nie jest bowiem istotne to, czy propozycja ubezpieczyciela jest najtańsza, lecz to, że jest przez niego akceptowana. Sąd Najwyższy podkreślił, że proponowana wykładnia nie eliminuje ani nie ogranicza przysługującej poszkodowanemu swobody wyboru kontrahenta, od którego najmie pojazd. Sprawia jedynie - ze względu na obowiązek zapobiegania zwiększeniu rozmiarów szkody - że zawierając umowę na mniej korzystnych warunkach od proponowanych przez ubezpieczyciela, poszkodowany będzie zmuszony ponieść część związanych z tym kosztów. Przeciwno przedstawionemu stanowisku nie przemawia wystarczająco silnie przyjmowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że odpowiedzialnością ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej objęte są - jako „niezbędne i ekonomicznie uzasadnione” - koszty naprawy pojazdu ustalone według cen, którymi posługuje się swobodnie wybrany przez poszkodowanego warsztat naprawczy dokonujący naprawy samochodu, choćby odbiegały (były wyższe) od cen przeciętnych, jeżeli tylko odpowiadają cenom stosowanym przez usługodawców na lokalnym rynku (por. zwłaszcza uchwała SN z dnia 13 czerwca 2003 r., III CZP 32/03, i postanowienie SN z dnia 24 lutego 2006 r., III CZP 91/05). Trzeba zwrócić uwagę, że w przypadku kosztów naprawy pojazdu służących bezpośrednio wyeliminowaniu już istniejącej szkody majątkowej interes poszkodowanego podlega intensywniejszej ochronie niż w przypadku wydatków na najem pojazdu zastępczego, które nie służą wyrównaniu szkody - utrata możliwości korzystania z rzeczy nie jest szkodą - lecz jedynie wyeliminowaniu negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia (zniszczenia) pojazdu (por. uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11). W konsekwencji wymagania dotyczące pokrycia obu kategorii kosztów różnią się. O ile celowość i ekonomiczność wydatków służących bezpośrednio restytucji (naprawie pojazdu) jest kontrolowana co do zasady tylko w wąskich granicach określonych w art. 363§1 zd. 2 kc, o tyle w przypadku kosztów służących wyeliminowaniu negatywnych następstw majątkowych - jest samoistną, podstawową przesłanką warunkującą zakwalifikowanie tych wydatków jako szkodę (tak wyrok SO w Łodzi z dnia 30 maja 2018 r., XIII Ga 1126/17). Oczywiście poszkodowany nie ma obowiązku dokonać wynajmu pojazdu zastępczego według cen najniższych, czy też nawet średnich, przeciętnych na danym rynku, bowiem trudno oczekiwać od poszkodowanego dokładnego zapoznawania się z cenami rynkowymi przed dokonaniem wynajmu pojazdu. Jednakże nie może to oznaczać akceptowania roszczeń o zwrot każdych poniesionych faktycznie kosztów najmu, w sytuacji, gdy istniała realna możliwość wynajmu po stawkach znacznie niższych. Przy czym strona powodowa nie podważyła owej realności.

Niewątpliwie decyzja o wynajmie pojazdu zastępczego podjęta została autonomicznie i dopiero po zakończeniu najmu skierowane zostało żądanie do ubezpieczyciela o zwrot wydatków, to jednak w realiach rozpoznawanej sprawy, w ramach zgodnej współpracy z ubezpieczycielem jako dłużnikiem, swoją decyzję o odmowie najmu pojazdu zastępczego w oparciu o ofertę złożoną przez pozwaną, strona powodowa winna oprzeć na przekonaniu, że była ona dla niej mniej korzystna, tak pod względem jakości jak i ceny tej usługi niż ta, z której skorzystał poszkodowany. Tymczasem strona

powodowa nie wykazała żadnych okoliczności, którymi kierował się poszkodowany podejmując decyzję o odrzuceniu oferty pozwanej. Nie udowodniła, by rozeznała tę oferty tak, co do warunków najmu, jak i nie porównała jej ceny z innymi ofertami, a tym samym powód nie wykazał, że zastosowanie wyższej stawki za faktycznie wynajęty pojazd zastępczy niż oferowany było uzasadnione.

W trakcie zgłoszenia szkody poszkodowany nie miał jeszcze wynajętego pojazdu zastępczego. Dlatego też Sąd uznał, iż dobową stawkę najmu oferowaną przez ubezpieczyciela winna mieć zastosowanie do całego uzasadnionego okresu najmu.

Jak wskazano powyżej koszty najmu samochodu zastępczego winny obejmować tylko okres konieczny i niezbędny do naprawy pojazdu.

Sąd ustalając uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego miał na względzie opinię biegłego sądowego sporządzoną w sprawie. Przy, jak już wyżej wskazano uznał, że samochodów poszkodowanego po zdarzeniu z dnia 20 maja 2017 r. nie nadawał się do jazdy z uwagi na uszkodzenie lampy tylnej lewej. Uzasadniony okres wynajmu pojazdu zastępczego w tym wariantcie został przez biegłego sądowego ustalony na 34 dni. Natomiast rzeczywisty okres wypożyczenia wyniósł 27 dni.

Przy czym podkreślić należy, iż z uwagi na okoliczność, iż pojazd zastępczy był niższej klasy niż uszkodzony, zaś okres najmu wyniósł 27 dni poszkodowany przyczynił się do minimalizacji zakresu szkody.

Z powyższych względów zasadnym było ustalenie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego w stawce 170,00 zł brutto za okres 27 dni, tj. w wysokości 4.590,00 zł brutto. Przy czym pozwany wypłacił już wynajmującemu K. S. kwotę 850,00 zł tytułem refundacji kosztów najmu pojazdu zastępczego. Z uwagi na powyższe powodowi przysługiwało dalsze odszkodowanie w kwocie 3.740,00 zł (4.590,00 zł – 850,00 zł). Dlatego też Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda tą kwotę i oddalił powództwo w pozostałym zakresie, o czym orzekł w pkt 1 i 2 sentencji wyroku.

Zgodnie z treścią art. 481§1 i 2 kc w związku z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 2060 z późn. zm.) zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie.

W przedmiotowej sprawie powód domagał się zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty odszkodowania od dnia wydania decyzji w przedmiocie częściowej wypłaty. Sąd uznał, że ubezpieczyciel w tej dacie wyjaśnił sprawę w sposób dostateczny do jej rozstrzygnięcia i uwzględnił roszczenie odsetkowe od dnia następnego po wydaniu tej decyzji, tj. 13 lipca 2017 r., o czym orzekł w pkt 1 i 2 sentencji wyroku.

W odpowiedzi na pozew pozwany ubezpieczyciel zakwestionował datę żądania odsetek z uwagi na niezasadność roszczenia głównego kwestionuje również roszczenie odsetkowe. Podkreślić w tym miejscu należy, że zasądzenie odsetek od daty wyrokowania prowadziłyby w istocie do ich umorzenia za okres przed datą wyroku i stanowiło nieuzasadnione uprzywilejowanie dłużnika, skłaniając go niekiedy do zwlekania z wykonaniem opóźnionego świadczenia w oczekiwaniu na orzeczenie Sądu znoszące obowiązek zapłaty odsetek za wcześniejszy okres. W tej sytuacji nie sposób przychylić się do twierdzeń strony pozwanej o zasadności ustalenia odsetek od zasądzonej kwoty od innej daty niż wyżej przyjęta.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 kpc, zgodnie z zasadą stosunkowego ich rozdzielenia.

Na koszty te w rozpoznawanej sprawie złożyła się opłata sądowa od pozwu w kwocie 198,00 zł obliczona zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. tj. z 2016 r., poz. 623 ze zm.), koszty zastępstwa procesowego stron w kwocie po 900,00 zł obliczone zgodnie z §2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.) oraz 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat

za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.), kwota po 17,00 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa wynikająca z art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. Nr 225, poz. 1635 ze zm.) oraz koszty opinii biegłego w wysokości 800,00 zł (przy czym pozwany uiścił zaliczkę na poczet opinii biegłego w kwocie 1.000,00 zł).

Powód poniósł koszty w wysokości 1.115,00 zł (198,00 zł + 917,00 zł), zaś pozwany w wysokości 1.717,00 zł (917,00 zł + 800,00 zł). Łącznie koszty procesu wyniosły 2.832,00 zł.

Pozwany ubezpieczyciel przegrał proces w 94%, zaś powód zaś w 6% i w takiej części winni ponieść jego koszty. Mając na względzie powyższe Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 945,08 zł tytułem zwrotu kosztów procesu od uwzględnionej części powództwa, o czym orzekł w pkt 3 sentencji wyroku.

Nadto, zarządzeniem z dnia 14 października 2019 r. Przewodnicząca nakazała zwrócić pełnomocnikowi pozwanego kwotę 200,00 zł tytułem nadpłaconej zaliczki na poczet kosztów opinii biegłego.

sędzia Katarzyna Górna-Szuława